

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT

Uredništvo in upravitelstvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem urad Ljubljana, 1.953. — Št. telefona 552. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO V.

LJUBLJANA, dne 30. novembra 1922.

ŠTEV. 140.

List stane od 1. novembra 1922:

1. za kraljevino SHS:

celoletno	Din. 120.—
polletno	Din. 60.—
četrtletno	Din. 30.—
mesečno	Din. 10.—
posamezna štev.	Din. 1.—

2. za inozemstvo:

celoletno	Din. 150.—

Ob prazniku ujedinjenja.

Jutri praznuje naša država najlepši in najpomembnejši praznik v skupni zgodovini troimenega naroda, praznik ujedinjenja, praznik zmage nad vsemi zaprekami, nad vsemi razlikami, bodisi v kulturi, bodisi v politiki, veri ali običajih. Na jutrišnji dan so zastopniki celokupnega naroda s prosto voljo, svečano proglasili ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupno kraljevino pod žezlom dinastije Karadžordževićev.

Na kar se je še pred kratkim časom gledalo z nekako skepsko, to stoji danes trdno pribito, nerazrušljivo in tudi najbolj zapriseženi zunanji nasprotniki naše mlade države, vsi italijanski imperijalisti, madžarski šovini, habsburški legitimisti i. dr., ki so zidali svoje upanje in svoje načrte na dogodke na Hrvaškem, so se morali prepričati o neutemeljenosti in o nevdržnosti svojih idej. Hrvaška revolucija, ki se je s strani inozemskih, osobito italijanskih korespondenčnih uradov že tolikokrat razglašala, je ostala samo skromna želja dednih sovražnikov Jugoslavije, ki so se baš v zadnjem času morali prepričati, da do revolucije ne pride, da stojimo danes trdnješe čim kedaj prej.

Vsaj niti ena novih držav, katere je ustvarila v 19. stoletju moč nacionalne ideje, ni bila oproščena manj ali bolj težkih otročjih bolezni, ki so bile tu pa tam zvezane tudi s zelo visoko mrzlico in sitnimi boji, ki so se pa še vedno končali zelo dobro. Italija sama, ki izmed vseh naših sosedov najbolj željno pričakuje razsula Jugoslavije, ki preži na vsak najmanjši povod, na vsako najneznatnejšo priliko, da jo v svoji znani široko-ustnosti razbomba po svetu kot začetek državne poloma, ta Italija sama nam nudi v zgodovini svojega razvoja po ujedinjenju najlepše primere za vsako hibo, na kateri peša danes kristalizacija naših notranjepolitičnih razmer. Ako tarejo danes našo mlado državo dolgovi, pogledimo si zgodovino in našli bomo, da je začela nova Italija z dolgovi v iznosu 2¼ milijard zlatih lir, da je imel nje proračun letni deficit v iznosu več sto milijonov in da je nje državna renta padla na 36 od sto. Ako toži hrvaški blok, da nimamo Jugoslavije, ampak samo Veliko Srbijo, so ravno tako kričali in vpili tudi italijanski radikali, da se ustvaril veliki Piemont, ne pa Italija. In ako vidi kdo nevarne znake v rivaliteti Beograda napram Zagrebu, ni tudi to nič čudnega, vsaj so se vodili med Turinom, Florenco in Rimom drugi boji, ki so kar se tiče zagrizenosti in krutosti daleč nadkrilili našo, takorekoč nedolžno ljubosumnost. Tudi krvavi boji, ki so se bili napram novi državni sili v Siciliji in Kalabriji, se niti približno ne dajo primerjati s nekrvavimi spopadi v Črni gori, ki so se vršili bolj po italijanskih časopisih in v italijanski bujni fantaziji, nego pa v resnici. Za naše boje o centralizmu najdemo pa tudi najlepši primer v zgodovini režima Cavour-ja, kjer so si stali v najhujšem nasprotju eden proti drugemu, pripadniki centralizma napram pripadnikom regionalnega sistema. In kakor so se nemški učenjaki, politiki in diplomati, ki so še l. 1859. izjavili, da živi italijansko ujedinjenje samo v bolnih možganih nekaterih prenapetežev, večno blamirali, isto blamažo doživljajo danes naši sosedi. Ujedinjenje je fakt, ki se ne da več pobijati. Nevarnost pustolovščin bivšega cesarja Karla, ki je še lanske leto vznemirjala Evropo, se je baš z energičnim nastopom Jugoslavije za vedno spravila s sveta, s čimer si je Jugoslavija stekla dokaj ugleda v inozemstvu in dejstvo, da smo letos, pri vseh težkočah, ki jih je bilo premagati, spravili svoj prvi državni proračun pod streho, nam priča najboljše, da se naše gospodarstvo vidno boljša, da smo na dobrem potu h kristalizaciji naših notranjih razmer.

Praznik ujedinjenja obhajamo letos pod najboljšimi empicijami. Neustrašno in s polnim zaupanjem lahko zremo bodočnosti v oči. Ideja, ki so jo osnovali že naši pradedje, ki je nastala iz globoke ljubezni enega bratskega naroda do drugega, se je uresničila in po težkih in krvavih borbah smo si izvojevali nacionalno osvobodjenje in ujedinjenje. Krasen je praznik ujedinjenja, toda ni še popolen, našo radost, naše veselje nam grenijo težke misli o onem delu naših bratov, ki niso še osvobojeni in ki trpe pod nečloveškim jarmom fašizma. Ko zasije tudi temu delu naroda solnce svobode, tedaj bo naše veselje popolno, tedaj bomo praznovali pravo ujedinjenje.

Etatizem in monopoli.

Srbski gospodarski publicist dr. M. Nedeljković je priobčil v »Trgovinskem Glasniku« članek z zgornjim naslovom, ki ga zaradi njegove aktualnosti pri našamo v prevodu. Članek se glasi tako-le:

V naši gospodarski politiki je v največji meri zavladal sistem etatizma, to je, državnega tutorstva in vmešavanja v gospodarsko življenje. In ta sistem naša javnost in parlament molče priznavata kot nekaj, kar je samo po sebi razumljivo kot nekaj, kar je edino mogoče. Nikjer ne opazimo namena, da se ves ta sistem kritično preišče ter se z ozirom na zelo kvarne posledice, ki jih ima, poskusi njegova umejitve in se zahteva več prostosti za zasebno inicijativo.

Vzrok temu so do gotove meje naše neurejene povojne razmere. V vojnem času je nastala državna vsemočnost v vseh panogah javnega življenja, tako tudi na polju narodnega gospodarstva, kot redkokdaj v zgodovini. V težki, usodni borbi, v katero jih je zapletla svetovna vojna, so bile mnoge države, posebno one s heterogenim prebivalstvom, prisiljene, uvesti diktaturo in ukiniti iz državnih razlo-

gov vsako zasebno inicijativo. Ko je bilo konec vojske, se je velik del teh držav požuril, da čimprej odpravi te ovire in da čimprej vrne plodoviti zasebni inicijativi njeno svobodo. V tej smeri so prednjačile anglosaksonske države, za katerimi hitijo tudi latinske in celo germanske države. Mi Slovani pa, ki smo na polju inicijative že itak tako slabotni in malodušni, in ki bi zato tembolj morali favorizirati in podpirati inicijativo kot nežno in šibko biljo v prvem razvoju, mi to zasebno inicijativo dušimo z režimom gospodarskega etatizma, ki je težji kot kdaj med vojsko in ki bi zlomil in ubil celo britansko energijo.

Zakaj se ta režim gospodarskih spon pri nas tako trdovratno vzdržuje? Ali hočemo izstaviti zunanjemu svetu uradno potrdilo, da za nas vojne razmere še niso izginile in da moramo še vedno iz »državnih razlogov« zanikati individualno svobodo v gospodarskem življenju, ko smo jo že z ustavnim zakonom proglasili na pravnem in političnem polju? Ali pa je vzdrževanje in poostrejevanje tega režima rezultat naše improvizirane birokracije, v kateri prevladuje nepoučeni, nestrokovni element. Podobno je, da se ti improvizirani laiki na visokih mestih državne uprave opijajo pri zavesti oblasti in moči, ter s skrajno naivnostjo prevzemajo vlogo absolutnega varuha in upravitelja vseh panog gospodarskega življenja, pri tem pa ne pomislijo, kako drastično bresmiselno in nevarno igro začenjajo.

Bila je doba — XVII in XVIII vek — ko je absolutistična država »starega režima« v Franciji, Nemčiji, Italiji in drugod poskušala postati absolutni gospodar vsega gospodarskega življenja. To je famozna doba merkantilizma in merkantilistične gospodarske politike. Takrat je država poleg drugega prevzemala v svoje obratovanje nebroj industrijskih, poljedelskih in trgovskih podjetij, ter je ustvarila nebroj regalov in monopolov. Ves ta režim se je povsod zrušil, brez izjeme. Povsod se je pokazalo, da je država slab industrijalec, slab trgovec, slab kmetovalec, ker obratuje na birokratski način, s pomočjo uradniškega aparata in s pomočjo predpisov. Povsod se je izkazalo, da so državna podjetja slabša kot privatna, ker so imela deficit tam, kjer so privatna podjetja uspevala. Zato se na vsem svetu v največji meri opušča režim gospodarskega etatizma, režim državnih podjetij in državnih monopolov.

V novejšem času so socialisti raznih smeri podpirali razvoj državnih monopolov, ker so to smatrali za korak naprej k ustvaritvi njihovega končnega ideala: odprave zasebne lastnine (in inicijative) in kolektiviziranja vseh sredstev (in organizacije) produkcije. Zato se v nekaterih državah vzdržujejo še vedno gotovi monopoli, brez vsacega socialno — političnega ali fiskalnega namena. Ali zato je danes ta sistem monopolov izpostavljen ostri kritiki in zahteva se njegovo ukinitje.

V francoskem parlamentu vodi zelo zanimivo in značilno borbo proti slabim državnim monopolom g. Louis Dechant. (Članek ga fonetično imenuje Dešan. Ker ne poznamo tega imena, ne jamčimo za pravilnost našega pravopisa.) On je že lanske leto dokazal z bilanci, da mnogi monopoli, ki so bili baje uvedeni v svrhu povečanja državnih dohodkov, samo obtežujejo državni budget s svojimi deficiti in pri tem vršijo svojo nalogo zelo pomankljivo. Le-

tos je g. Dechant ovrgel trditev, da je boj proti monopolom politično reakcionaren, na ta način, da je citiral nebroj najuglednejših gospodarskih pisateljev vseh narodov, in da je opozoril na prakso Anglije, Amerike in drugih nesporne demokratičnih držav.

Nas mora ta pokret proti zadnjim ostankom etatizma v gospodarskem življenju zato v večji meri zanimati, ker pri vsakem koraku lahko opazujemo kvarne posledice tega režima pri nas. Poročilo o zlorabah na državnem imetju Belje prihaja baš v pravem času, da nam računsko predoči državo kot gospodarja in njene sposobnosti za absolutističnega varuha celokupnega gospodarskega življenja.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

58. Tovarne za suho destilacijo bukovnega lesa pri nas.

Pri nas obstojata dve tovarni za suho destilacijo lesa in sicer Gutmanova v Belišču v Slavoniji in Delniška v Tesliču v Bosni. Gutmanova tovarna za destilacijo lesa je bila zgrajena leta 1900 ter razširjena leta 1902. Obratuje s 50 ležečimi retortami, 32 aparati za destilacijo in 4 kotli s 576 m² ogrevne površine.

Ta tovarna producira pri polnem obratu 350 vagonov lesnega oglja, ki se uporablja kot gorivo za kovače kot sredstvo za dobivanje plina za pogon plinovih motorjev, dalje pri likanju perila in tudi drugače za kuhanje v gospodinjstvu.

Dalje se dobiva surovi metilalkohol okrog 22 vagonov letno, ki se uporablja direktno za pogon motorjev ali pa se uporablja kot nadomestilo za gonilni špirit ali kot sredstvo za raztapljanje barv in lakov, ali pa se predeluje v čisti metilni alkohol. Ako se surovi metil podvrže destilaciji, daje prvenec 25%, ki služi za izdelavo formaldehida, čistega metila 25%, ki služi pri fabricaciji anilinskih barv in za izdelavo medicinskih preparatov in 25% končnega produkta, ki se uporabi za denaturiranje.

Čisti metilni alkohol služi za izdelavo lekarniških specialitet v parfimeriji in pri fabricaciji mila. Iz njega se izdeluje formaldehid — formalin in para formaldehid, ki sta oba velike važnosti za higijeno, razkuževanje in tehniko. Tovarna namerava izdelovati iz formaldehida lekarniške produkte, kakor urotropin (heksametilen tetramin), kakor tudi lizofarm ter v vodnem raztoku mila razredčen formaldehid. Formaldehida izdela 40.000 kg letno. Ravnotako producira okrog 110 vagonov kalcijevega acetata — apneno octovega praška. Od tega kalcijevega acetata se je v vojni dobival potem destilacije aceton in acetonska olja in sicer 100 kg kalcijevega acetata je dalo 20 kg acetona, 1.50 belega acetonskega olja in rumenega acetonskega olja. Belo acetonsko olje se uporablja kot sredstvo za razkrajanje smol za lake. Rumeno olje se uporablja v Nemčiji pri izdelavi antracena. Od teh se namerava izdelovati lekarniške produkte kakor klo-

reform in podobne. Aceton se uporablja pri izdelavi brezdimnega smodnika in so vsled tega te tovarne za narodno obrambo zelo važne. Ako se kalcijev acetat zmeša v žvepleno kislino in se ta zmes podvrže destilaciji, se dobi čista octova kislina (ledeni očet) s 95% vsebine za laboratorije, octova esenca 35 do 40% za jedilne svrhe ter tehnična 25% octova kislina za volnene tovarne. Od octove kisline se producirajo soli octove kisline kakor je natrijev acetat, ki se uporablja pri tiskanju tkanin, dalje mislijo napraviti tudi aluminijev acetat, anhidrit octove kisline, etileter in aceton.

Dalje producirajo okrog 100 vagonov lesnega katrana. Ako se lesni kataran podvrže destilaciji se dobi 5 do 6% lahkega olja, 24% težkega olja in 40% smole (diferenčnega kisa). Lahko katransko olje se uporablja pri produkciji laka, prečiščeni destilati, to je surovo kreozotno olje pa se uporablja za impregniranje železniških pragov in za produkcijo čistega kreozota. Iz tega se da izdelovati kreozotal, guajakol, sirolin itd.

Tovarna se nahaja ob tovarni strojilnega ekstrakta iz hrastovega lesa, katerega izdeluje 3 vagonov dnevno, dalje poleg žage z 10 jarmi, mehnične delavnice sodov (30.000 veder) in poleg delavnice za popravilo vagonov in strojev. Tvrška ima 76 tisoč oralov gozda za eksploatacijo.

Tovarna v Tesliču je bila last nemške družbe ter je v versalski mirovni pogodbi pripadla naši državi. Letno porabi okrog 200.000 m³ bukovine ter izdela iz tega 1920 vagonov lesnega oglja, 600 vagonov kalcijevega acetata, 96 vagonov metilnega alkohola, 72 do 96 vagonov olja za denaturiranje ali 24 do 28 vagonov metilnega prvenca za denaturiranje. Ako prideluje kalcijev acetat v aceton, tedaj dobi 96 vagonov acetona, kar se je izdelovalo v vojnih dobah. Dalje proizvaja tovarna tudi letno okrog 500 vagonov katrana. Lesno oglje se oddaja plavžem v Varešu in Elektro-Bosni v Jajcu, ostanek pa se izvozi. Od kalcijevega acetata se oddaja 36 vagonov tovarni za octovo industrijo gospoda Luka Milišića v Beogradu. Ostanek pa se razen enega dela alkohola za denaturiranje vse izvaža. Obstojala je še tretja tovarna za destilacijo lesa g. Čerih iz Mitrovice, ki pa je že leta 1917 ustavila obrat.

Tovarna v Belišču gre pravo pot, da se surovine v tuzemstvu predelajo v kvalificirane produkte, kakor octova esenca, formaldehid itd. Tovarno v Tesliču je treba dati v upravo domače družbe, kjer naj bi imeli Bosanci prvo in ne kot dosedaj zadnjo besedo. To družbo bi bilo treba prisiliti, da tovarno opremi tako, da

bi izdelovala v tuzemstvu potrebne produkte, a ne, da bi služila samo v dobro sovražniku, kot dosedaj.

Ker imamo zelo lepe bukovine gozde na Jastrebcu, v Požarevaški — Kranjsko, — Timoško — moravskih gozdovih, v časanskem in užičkem okrožju, ki niso prikladne za dobavo drv, ker so zelo oddaljeni, bi bilo treba tudi tam osnovati destilacije lesa, ki bi bile v zvezi z žagami, ki bi predelavale debela v stavbeni les ter odpadke destilirale.

Treba bi bilo, da se naši ljudje izučijo tega koristnega posla ter da se pošlje mlade kemike v te dve tovarni, da se priučijo obrata, kjer se nahaja na primer v Tesliču v svoji stroki sloviti kemični inženir g. Wegsberg, od katerega bi se imeli kaj priučiti in videti.

Potovanje v Nemčijo in iz Nemčije.

K. P.

Izvanredne gospodarske razmere poveljne dobe so prisilile tudi Nemčijo do raznih ukrepov glede prekočenja njenih mej ter bivanja v njenem območju zastran tujcev.

Potniku, ki bi utegnil prezreti eno ali drugo, s precejšnjo natančnostjo uveljavljenih odredb, nastanejo težkoče, oziroma mu preti celo kazensko postopanje in druge neprijetne posledice.

Kar se tiče potrebnih listin, ki jih zahtevajo obmejne oblasti od dopotujočega občinstva, postopajo nadzorni organi z neizprosno natančnostjo po navodilih, ki jih je izdalo pristojno ministerstvo, in jih v uvaževanje priobčujemo v sledečem:

A. Pri dopotovanju.

a) Inozemci morajo imeti veljaven potni list z vizumom nemškega zastopništva domovinske države. — Nemški državljani pa veljaven potni list.

b) V denarju je dovoljeno imeti pri sebi 20.000 nemških mark v papirju. Čez presežek tega zneska in čez kovan denar si ima preskrbeti potrditev nemške obmejne oblasti.

c) Za blago, ki je podvrženo uvoznim omejitvam treba je predložiti uvozno dovoljenje.

d) Za predmete večje vrednosti, osobito kinč, dragocenosti itd. si ima potnik preskrbeti pri vstopni obmejni kontroli potrdilo, da so bili dotični predmeti pri vstopu v Nemčijo v njegovi posesti.

B. Pri odpotovanju.

a) Potniki, ki imajo v Nemčiji svojo stalno bivališče se izkažejo s potnim listom, v katerem zabeleži fi-

nančna oblast dopustljivost odpotovanja.

b) Za denar nad 20.000 mark ter za kovane novce je treba posebnega dovoljenja nemške finančne uprave.

d) Za blago, ki spada pod zakonito izvozno omejitev je predložiti izvozno odobrenje.

d) Predmete, ki jih je potnik pri dopotovanju imel v večji vrednosti (glej Ad) so dovoljeni samo proti izkazu istovestnosti.

Za posamezne slučaje veljajo nastopna navodila za do- in odpotovanje v območju nemške države.

Vsak potnik je dolžan se na meji legitimirati s potnim listom, ki mora za potovanje inozemcev v obeh smereh imeti vizum veljaven za čas potovanja.

Nemški državljani se izkažejo samo pri odpotovanju z vizumom.

Za potnike brez razlike državljanstva, ki imajo v Nemčiji stalno bivališče, zadostuje tudi mesto vizuma opazka pristojne oblasti, da proti potovanju ni premisleka.

Inozemci si preskrbe potrebna vizuma pri nemških diplomatskih in konsularnih zastopstvih, tuzemci pa pri pristojnih, za to določenih političnih in policijskih oblastih.

Dopotujoči potniki z večjo vsoto kakor 20.000 mark v gotovini, ali nakaznicah, čekih, menicah itd. oziroma v tujih valutah po dnevnem tečaju, imajo pri vstopnem obmejnem carinskem uradu zahtevati, da se jim znesek potrdi, za ga imajo pri sebi.

S tem potrdilom se izkaže potnik ko zapušča Nemčijo, da ima pravico se z novci do iste vrednosti vrniti.

Kovanega denarja pri odpotovanju brez tega potrdila ni dovoljeno sploh s seboj jemati.

Brez posebnega dovoljenja smejo potniki do 20.000 mark (v gotovini, nakaznicah, menicah, čekih itd.) oziroma odgovarjajoč, vsoti v tujih valutah po dnevnem tečaju v obeh smereh s seboj jemati.

Z malimi izjemami je ves blagovni promet v Nemčijo napram inozemstvu podvržen izvoznemu ozir. uvoznemu pooblastilu; seveda veljajo dotične odredbe tudi za potujočo občinstvo.

V Nemčijo potujoče osebe smejo brez posebnega odobrenja imeti pri sebi samo predmete, ki služijo osebnim potrebam potnika, ali če jih isti rabi za izvršitev svojega poklica med potovanjem.

Pri odpotovanju iz Nemčije velja isto načelo in so prosti samo predmeti, ki jih je imel potnik že pri dopotovanju pri sebi, osobito je glede že prej omenjenih stvari višje vrednosti uradni dokaz potreben; iz tega vzroka je jako priporočljivo, da si potniki že pri vstopu v Nemčijo preskrbe s takim potrdilom obmejne

kontrole. Če se gre za nove predmete vsakdanje porabe, je predpogoj prostega uvoznega in izvoznega prometa, da potnik te stvari brez posebnega opozorila obmejni kontroli pokaze, da na tak način vsaka sumnja poskušenege tihotapstva odpade. V lastnem interesu potujočega občinstva se priporoča o priliki obmejne carinske odprave vsi prtljago odprto kontrolnim organom predložiti.

V vseh drugih slučajih je za predmete, ki stoje pod izvozno oziroma uvozno zaporo, treba doprinesiti oblastno dovoljenje.

Izvozna in uvozna dovoljenja izdajajo, če sklenjene kupčije ne nasprotujejo določbam nadzorovalnega urada za inozemsko trgovino, pristojne poslovalnice tega urada.

Naravno, da predstojeca pravila niso trajnega značaja, treba je, da se potnik za vsake slučaj pri vstopu v Nemčijo na carinarnah o morebitnih omejitvah ali modifikacijah pouči, če se pa po daljšem bivanju vrača iz Nemčije, dobi vsa pojasnila pri potniških uradih, ki so tozadevno z odredbami vedno na tekočem.

Predstojajočo razpravo priobčujemo v interesu našega občinstva, da se izogne neprijetnih posledic, ki so neizogibne, če se potniki ne drže točno zakonskih odredb nemških oblastij, osobito ravno v sedanjih dobah živahnega kupčijskega obrata s to državo. Priznamo sicer, da postopajo nemške obmejne oblasti in njih organi napram potujočemu občinstvu povsem uljudno, postrežljivo in prijazno, ali v izvršitvi svoje službe ne poznajo nobene popustljivosti ali izjem.

Solunsko pristanišče.

Kakor so dnevniki že pred nekaj dnevi poročali je grška vlada ratificirala konvencijo, ki se je sklenila že leta 1914 s tedanjo kraljevino Srbijo o tranzitni trgovini čez Solun in našo svobodno cono v tej luki. Tej konvenciji se ni dodalo nobenih drugih novih določil, in jo zato prinašamo brez vsakega komentarja in brez vsake kritike.

Člen 1. Grška vlada odstopa Srbiji v njeno lastno administracijo mesto v solunskem pristanišču. To mesto bo nosilo napis »Srbsko pristanišče«. »Srbsko pristanišče« tvori vedno del grškega teritorija, toda v carinskem, kakor tudi v administrativnem pogledu se bo smatralo to mesto kot srbski teritorij. Ako pripada zemljišče državi ali solunski občini, se ga bo odstopilo Srbiji brezplačno. Ako je nasprotno privatna lastnina, se grška vlada obvezuje, da ga ekspropirira prej nego ga odstopi Srbiji. Srbska vlada se pa zaveže, da bo plačala cenno ekspropiranege zemljišča. Člen 2.

obvladovali trg do leta 1880, nakar so nemške tovarne pričele z njim boj, v katerem so Angleži podlegli in morali prepustiti nadvlado v trgovini s tem predmetom Nemcem.

Tudi trgovina z Brazilijo je dobro uspevala. Na vseh mestih so se zastopniki in komisijske tvrdke dobro obnesle. Le trgovina s sladkorjem se je do tedaj še malo razvila, ker je stopila londonska podružnica šele v drugem polletju v direkten promet z braziljskimi korespondenti. V prihodnjem letu pa je bilo upati na redni dovoz tudi tega produkta na londonški trg.

Nizka cena, katero je dosegel sladkor po sklepu sladkorne konvencije v Brüsselu, kjer so bile namreč odpravljene izvozne premije in porabni davek, je vzbudila v gospodu Feldbachu željo, začeti s surovim pesnim sladkorjem dobavno trgovino v večjem obsegu.

Pogovoril se je o stvari s svojim prokuristom, kateremu pa ni bila namravana špekulacija popolnoma nič simpatična. Bil je namreč mnenja, počakati najprej, kake posledice bo imela sladkorna konvencija na svetovnem trgu. »Na vsak način moramo računati z obilnimi dovozi kolonialnega sladkorja v Anglijo, in dobavni

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(55. nadaljevanje).

Potom londonske podružnice je prišla tvrdka Feldbach tudi do direktnega prometa z Japonsko. Mr. Brown je bil namreč znan z neko trdno izvozno — uvozno tvrdko v Yokohama, ki se je izrekla, da bi bila pripravljena, delati konsignacije s kافro, ribjim oljem, voskom, svilo, porcelanastim blagom i. dr. Potom te zveze bi bila dana možnost, udeleževati se pri japonski izvozni trgovini.

Mr. Brown je prejel svoječasne dobre informacije o tvrdki v Yokohama potom londonske in Shanghai Banking Corporation in potom Chartered Bank of India, Australia and China (obe s podružnicama v Yokohama) ter je predlagal gospodu Feldbachu, odposlati tja v svrhu sklenitve zveze konsignacije 500 do 600 sodov cementa. Ker se je potom kalkulacije izkazalo, da bi se konsignacija izplačala, je gospod Feldbach predlog sprejel.

Tudi trgovini s Kitajsko, ki je bila do zdaj omejena le na čaj, se je sklenilo, dati večje dimenzije. Zapro-

sili so komisijonarja v Hankow, naj javi ob priliki odpošiljave letošnjega čajnega naročila tudi ime kakega dobrega izvoznika lesnega olja in drugih kitajskih pridelkov. Pri nemško-azijski banki v Shanghai je poizvedel gospod Feldbach tudi za izvoznika rje ovčjih kož, žime in ščetin. Posebno dobro podporo v kitajskih kupčijah je bilo pričakovati od komisijonarjev v Kantonu, ki so izvažali razen čaja tudi svilo, Cassia Lignea, bambus i. dr.

Istočasno s uvozom s Kitajske, se je sklenilo, podvzeti tudi izvozno trgovino s to deželo, kajti, po mnenju gospoda Feldbacha zelo cenijo Kitajci nemške izdelke, zlasti blago iz železa in medi boljše kakovosti, pa tudi v strojih za orodje bi bilo pričakovati obilnih naročil.

Gospod Krej piše torej različnim, že poznanim komisijskim tvrdkam v Hankow, Fučou, Shanghai in Kanton. Enako se je obrnil tudi na neko tvrdko v Tientsin, katere naslov jim je poslala Chartered Bank. Banka je namreč pisala, da je ta tvrdka sklepala že ob različnih prilikah pogodbe s kitajsko vlado in da ravno zdaj poizveduje po stiskalnicah za kovine za kitajski drobn denar. Ker je izdelovala južno-nemška tovarna strojev, ki je dobavila opravo za tovarno ambalaže v Vilaraiso, tudi stiskalnice za kovine, je sklenil gospod Feldbach

poizkusiti, bi-li se ne dalo, začeti tudi na Kitajskem trgovino s tem predmetom. Poprosil je torej prijateljsko tovarno, naj mu pošlje seznam cen, kakor tudi načrte in slike stiskalnic, kar je po prejemu takoj odposlal v Tientsin.

Iz Buenos-Aires so došla nadaljna naročila, in istočasno so naznanili Krapp, Pinto & Comp. pošiljko boraksa. Izsledilo se je namreč v severnih provinciah Argentine velika ležišča boraksa, in z lastniki teh stoji omenjena družba v tesnih zvezah.

Vsled močnega razvoja, ki ga je doseglo izdelovanje boraksa ravno v Hamburgu in vsled velikega pomena tega predmeta za domačo industrijo, je vzbudilo poročilo prijateljev iz Buenos-Aires seveda zelo živahno zanimanje v gospodu Feldbachu.

Prokurist je ob tej priliki poučil Adolfa, da je bil predmet, ki igra tako važno vlogo pri izdelovanju stekla in porcelana, emajla in glazure, ter pri pranju, znan že starim Rimljanom, ki so ga dobivali iz Orienta. S predelavanjem boraksa, namreč s čiščenjem naravnega boraksa, katerega so prejimali iz Tibeta, so se pečali v srednjem veku Benečani, pozneje Nizozemci. Način izdelovanja se je dolgo vrsto let čuvalo kot tajnost, in prva nemška tovarna se je ustanovila šele leta 1829, v Hamburgu. Pozneje so se predmetu polastili Angleži in

Srbsko pristanišče bodo administrirale srbske oblasti. Srbski zakoni in srbske naredbe bodo tam obvezne. Vse uradnike bo imenovala srbska vlada, ki je obvezna sestaviti imenik teh uradnikov, ter jih prijaviti grški vladi. Notranja administrativna korespondenca se bo vršila v srbskem jeziku. Policijska služba v srbskem pristanišču bo prepuščena pristaniškemu kapitanu, katerega bo imenovala srbska vlada. Funkcije tega kapitana so podvržene kontroli komandanta solunskega pristanišča. — Člen 3. V carinskem oziru se bo smatralo srbsko pristanišče popolnoma za srbski teritorij. Soglasno temu se bo smatralo vse blago dobavljeno iz Srbije za to pristanišče in iz tega pristanišča za Srbijo, kot tranzitno blago. Grška vlada se zaveže, da ne bo ovirala ta tranzit v nikakem slučaju in z nobenim izgovorom. Ravnotako se ne bo smelo obdavčiti ta tranzit z nobenimi dokladi v katerikoli obliki, niti s strani države, niti s strani solunske občine. S svoje strani mora Srbija podvzeti vse potrebne mere, da prepreči tihotapstvo blaga iz tega pristanišča na grški teritorij. Odredbe tega člena se bodo istotako uporabljale tudi za blago uvoženo ali izvoženo za potrebe srbske države. Člen 4. Vse konstrukcije tega pristanišča, ki so potrebne za pristajanje ladij, izkrcavanje, postavljanje blaga v skladišča itd. se bodo izvršile na račun srbske vlade. Dela za konstrukcije in inštalacije se bodo izvršila v režiji srbske vlade, ali pa se bo njih zgradba poverila podjetnikom (poedincem ali društvom). Takse za uporabljanje teh konstrukcij in inštalacij (pristaniška pravica za uporabo skladišč itd. itd.) se bodo plačale v korist srbske državne blagajne. Konstrukcije in inštalacije, ki so v tem pristanišču že zgrajene, se bodo odstopile Srbiji brezplačno, ako pripadejo državi ali solunski občini. Ako so pa nasprotno privatna lastnina, je grška vlada dolžna, da jih ekspropriira in da jih odstopi Srbiji. Srbska vlada mora pa za to plačati iznos ekspropriacije inštalacij in konstrukcij. Člen 6. Ladje, ki stoje v službi srbskega uvoza ali izvoza bodo uživale v vseh grških pristaniških pravice in privilegije, ki so dane tudi grškim ladjam in ladjam nacij, ki uživajo največjo ugodnost. Ladje srbskih brodarstev, bodo uživale v grških ladjedelnicah in dokih pravice in privilegije, katere imajo tudi grške ladje. Uradno korespondenco pristaniških oblasti z oblasti kraljevine Srbije je oproščena plačanja katerikoli taks (poštne in drugih znamk). Ravnotako je oproščena od takse tudi brzojavna služba. Na račun srbske vlade se bo zvezala brzojavna in telefonska proga s progami v Srbiji na

nakup za več mesecev naprej je na vsak način precej drzna špekulacija. Ravno v tem oziru sem drugačnega mnenja, odvrne gospod Feldbach, »prihodnje leto moramo na vsak način doživeti višje cene in jih bomo tudi doživeli! Anglija, koje vzpodbudi se imamo zahvaliti s sladkorno konvencijo, in ki meni, da bo s svojo kolonijalno politiko pomagala svojim kolonijam in pripomogla domači porabi do cenene sladkorja, bo kmalu uvidela, da se je, vsaj kar se tiče nizkih sladkornih cen, temeljito uračunala.

Toda veliki dovozi kolonijalnega sladkorja morajo vendar neugodno vplivati na cene pesnega sladkorja.

Če bi bili ti dovozi večji, kot morejo v resnici biti, bi vam dal prav, gospod Krej, toda pri velikanskem sladkornem uvozu Anglije, ki presega poldrugi milijon ton, pač ne bo odločujoče vplivalo teh par tisoč ton kolonijalnega sladkorja, ki ga prejme.

No, tako neznatna pa vendar ni količina kolonijalnega sladkorja, pa-pa, pripomni Ernst, katerega je gospod Feldbach poleg Frica in Adolfa povabil k razgovoru.

Iz svojih lastnih zapadno-indijskih kolonij sigurno ne more Anglija prejeti več kot 80 do 100 tisoč ton.

(Dalje prih.)

točki, kjer se srečajo železnice. Člen 7. Za železniški promet se bo uporabljalo določila protokola B, ki tvori del te konvencije. Za veterinarsko službo v srbskem pristanišču bodo obvezna določila protokola C, ki tvori del te konvencije. Člen 8. Pogodbeni stranki se bosta ujediniili glede tega, da stopita k sklenitvi specijelnih dogovorov v cilju, da uredita medsebojne odnose, ki bi mogli izhajati iz te konvencije. Člen 9. Privilegije inuniteta in vse druge koristi, katere uživajo v trgovinskem, industrijskem, pomorskem pogledu podaniki ene pogodbenih držav, bodo istotako uživali tudi podaniki druge pogodbene države. Srbija bo razen tega tudi še uživala vse privilegije, ki so dane kakoli drugi sili in koristi, ki bi mogle izhajati iz ustvaritve kake svobodne cone v solunskem pristanišču. Svobodna cona v solunskem pristanišču ne bo mogla skrbeti pravice, ki so že dobljene ali dane Srbiji na podlagi te konvencije. Člen 10. Srbija si pridržuje pravico, da jo zastopajo dva člana v solunski trgovski zbornici in dva člana na solunski borzi. Revizija potnih listin srbskih in grških potnikov, ki pasirajo mejo, se bo vršila samo v programiranih uradih. Te potne listine so oproščene vsakega vizuma in bodo služile samo kot dokumenti, ki dokazujejo državljanstvo.

Protokol B, ki je dodan predstojeci konvenciji določa, da se ima ustanoviti samo ena skupna postaja v Gjevgeliju ali pa dve postaji in to tako, da bo ena na grškem, a druga na srbskem teritoriju, a pisarne bi morale biti tako zvezane, da bi mogli uradniki delati neposredno eni za drugimi. Postaje se bodo zgradile najkasneje eno leto po ratifikaciji. Nadalje se zavezuje grška vlada, da bo uvedla med glavnimi srbskimi postajami in postajami mesto Solun in Solun — srbsko pristanišče, direktne tarife za prevoz potnikov, blaga in drugih transportnih predmetov vsake vrste. Ti direktni tarifi, se bodo uvedli na vseh progah, katere vežejo ali katere bodo vezale Srbijo s Solunom.

Izvoz in uvoz.

Izvoz češkega hmelja na Nemško. Med češkoslovaško in nemško vlado se je sklenila pogodba, po kateri nemška vlada dovolj, da se bo do 31. avgusta 1923. 1. uvažal na Nemško češki hmelj letošnjega pridelka. Izvoz hmelja je omejen na 10.000 q. Na Nemškem se letos hmelj ni obnesel; pridelali so ga jedva 120.000 q. a letna uporaba znaša 160.000 q. Cena češkemu hmelju se giblje med 600 in 750 Kč.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Tečaj naše krone in lesna trgovina. V preteklih povojnih letih je bilo opaziti, da naši jugoslovanski predvsem slovenski trgovci niso upoštevali tečaja naše krone na čirški borzi, ker se niso ozirali pri prodaji blaga na istega, ampak so paralelno s padanjem našega denarja zniževali ceno lesu v tuji valuti. Če pomislimo, da je švicarski frank izgubil na nakupni možnosti raznih življenjskih potrebščin za približno polovico, smo mi s svojimi cenami pred par meseci dosegli približno eno tretjino predvojnne vrednosti. Med tem mora naš industrijalec sklepati z Nemci popolnoma brezobzvezne pogodbe in doplačevati diferenco zmanjšane vrednosti njihovega denarja.

Pri zadnjem dvigu naše krone je pretil lesnim trgovcem hud udarec. Priznati moramo, da so izšli v tej težki krizi kot zmagovalci in dvignili ceno lesu na višino, ki odgovarja vsaj nekako polovici predvojnini cenam. Ker je zopet opaziti padec našega denarja, se je bati, da doživimo, če ostanemo tako kratkovidni, boljše rečeno netrgovci zopet padec cen našemu lesu v tujini. — Opozorjamo naše lesne izvoznike, da naj opustijo ono ponujanje lesa po sramotnih cenah, kar se je dogajalo pred par meseci. Saj smo videli kaj je Italija brez našega blaga, in da je osobito glede tesanega lesa popolnoma odvisna od

našega trga. Pokažimo svetu, da smo trgovci in ne mečimo več našega zlata zastoj preko meje.

Vinski sejem v Beogradu. Poljedelsko ministrstvo je odgodelo vinski sejem v Beogradu, ki bi se moral vršiti ta mesec, na mesec marc 1923.

Jugoslovansko-avstrijska trg. pogajanja. Za prihodnje dni se pripravljajo pogajanja o trgovski pogodbi med Avstrijo in Jugoslavijo. Pogodba naj olajša trgovske zveze med obeh državama, ki trpijo v zadnjem času posebno vsled nove jugoslovanske devizne neredbe. Glavna naloga avstrijskih zastopnikov bo doseči izpremenbo jugoslovanske devizne neredbe in jo preduragčiti v korist prostega prometa.

Industrija.

Nemci na Ruškem. V Kijevu se pogajajo zastopniki Nemške banke z državnim sladkornim trustom za prevzem v najem 41 sladkornih tovarov v vzhodni Ukrajini, ki sedaj ne obratujejo.

Obrt.

Odlikovanja obrtnikov na Pokrajinski obrtni razstavi v Mariboru.

43.) Miho Vahtar, umet. knjigovez, Maribor, Gosposka ulica. 44.) Josip Brandl, izdelovalec glasovirjev, Maribor Strossmayerjeva ulica 5. 45.) Tomec & Benčina, tovarna kartonaz v Mariboru, Mlinska ulica 46.) Pletarna Strnišče pri Ptuj. 47.) Rudolf Perič, izdelovalec bičevnikov, Strnišče pri Ptuj. 48.) I. Jugoslovanska tovarna za gume in kovinske predmete družba z. o. z. v Slov. Bistrici. 49.) Mariborska tiskarna d. d. (za tisk in litografijo) v Mariboru. 50.) Ravnateljstvo Attemsovih posestev (za lesne klince) v Slov. Bistrici 51.) Albert Löschnig umet. rezvar in kipar v Mariboru, Livada. 52.) Vladimir Vlasich, fotograf, Maribor, Gosposka ulica. 53.) Ludvik Kieser, fotograf, Gregorčičeva ulica 20. 54.) M. Fettich-Frankheim, frizerka za dame, Maribor, Stolna ulica. 55.) Josip Holy, brivec in vlasuljar, Brežice ob Savi. 56.) Anton Šinkovec, mehanična vrvarna, terilnica in predilnica, Grosuplje. 57.) Ivan N. Adamič, Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopnino v Mariboru, Gosposka ulica. 58.) Oskar Pistor, akad. slikar, Vuzenica pri Dravogradu. 59.) Franjo Horvat str., cerkveni slikar, Maribor, Slovenska ulica. 61.) »Volta« tovarna električnih žarnic družba z. o. z. Maribor, Koroška cesta 27. 62.) »Kristal« družba z. o. z. tovarna ogledal in brušenega stekla v Mariboru, Vrbanova ulica. 63.) Petar Matašič, filmski reklamni zavod v Mariboru Slovenska ulica 15. 64. Franjo Leban, imetelj kemične tvornice »Lebin« Rogoza-Hoče pri Mariboru. 65.) Državno zdravilišče Rogaska slatina. 66.) Tvor-nica čokolade, bonbonov in slaščic, Josip Rajster Šoštanj. 67.) I. Jugoslovanska alkoholna industrijska družba poprej Simon Hutter sin v Ptuj. 68.) Alojz Ivančič, kavarna »Jadran« Maribor. 69.) Specijalno izdelovanje pralnega modrila F. Turin v Celju. 70.) Erich Eisenmannova, fabrikacija mlekarstvih pomožnih proizvodov, Maribor, Aleksandrova cesta. 71.) Franc Cvilak, belilnica voska, obrt medu in voščenin v Slov. Bistrici. 72.) Rihard R. Engelsberger, lastnik »Križ-Fluid« laboratorija v Krškem, Slovenija. 73.) Podravska industrija sadnih izdelkov Selnica ob Dravi. 74.) M. Druškovič in drug, izdelovanje »Sartres-likerja« družba z. o. z., Maribor, Koroška cesta 39. 75.) Ivan Pelikan, slaščičar in izdelovalec kanditov, Maribor, Gosposka ulica. 76.) Jakob Zdravec, parni in umetni mlin v Središču ob Dravi. 77.) Šampanjske kleti, Franc Čuček & Cie. prej Hintze, Ptuj. 68.) Ivo Pahor, pražarna ječmenove kave, Maribor, Vrtna ul. 79.) Alojz Dvoršak, sodarski mojster, Maribor, Tržaška cesta. 80.) Andrej Marčec, sodar, Središče ob Dravi. 81. Martin Škripeč, sodar, Hum-Ormož. 82.) Ivan Steudte, sodarski mojster, Ptuj. 83.) Anton Butolen, strojar, Maribor, Loška ulica 18. 84.) Adolf Perissich, fotošportna hiša v Celju. 85.) Josip Antloga, pletarna košar, Maribor, Trg Svobode. 86.) Alojz Arceiter, izdelovatelj brusilnih in likalnih kalut, Maribor, Dravska ul. 15. 87.) Josip Tscharre, promet komprimiranih plinov, Maribor Aleksandrova cesta 59. 88.) Rudolf Kilmann, mestni stavbenik, tesarstvo in mizarstvo s strojnimi obratom, Maribor, Meljska

cesta. 89.) Pavel Meričko, lončar in pečar, Maribor, Tattenbachova ulica. 90.) Lesna in kovinarska zadruga v Strnišču pri Ptuj, (za razstavljeno po hišvo). 91.) Jakob Pučko, izdelovatelj čistilnih in drugih različnih strojev, Budina-Ptuj. 92.) Henrik Kieffer, tovarna kos in srpov, Sv. Lovrenc nad Mariborom. 93.) »Weka« Werbnik & Karba, Ljutomer, mehanično-strojna in avto delavnica, stavbeno in galanterijsko kleparstvo. 94.) Livarna zvonov in kovin ter strojno stavbena delavnica Inž. I. & H. Bühl v Mariboru. 95.) Ključavničarna in tovarna za hidravlične stiskalnice za olje, vino in sadje, Ivan Sirak, Maribor, Poberška cesta. 96.) Šimen Forstneritsch, stavitelj mlinov in žag, Maribor Meljska cesta 13. 97.) Franjo Farič, stavbeno, umet. in strojno ključavničarstvo, Maribor, Magdalensko predmestje. 98.) Bratje Sternberger, tovarna za baker in medenino, Slov. Bistrica.

Denarstvo.

Kovanje drobiža odgodeno. Finančno ministrstvo je rešilo, da se niklasti drobiž ne bo koval, ker bi režijski stroški znašali dvakratno nominalno vsoto.

Ponarejeni bankovci. V Senti so prišli na sled ponarejenim 100-in 10dinarskim bankovcem.

Zlata pariteta v Avstriji znaša od 27. t. m. do 3. decembra 14.690 kron.

Novi petdesettisočaki na Poljskem. Te dni je spravila Poljska v promet nove bankovce po 50.000 mark.

Milijon rubljev — en rubelj. Ruska sovjetska vlada izdeluje osnovo o emisiji novih novčanic v letu 1923. Kot edinica bo uveden 1 rubelj, ki bo veljal 100 rubljev emisije 1922, ali en milijon starih sovjetskih rubljev.

Carina.

Carinjenje kristalnega sladkorja. Finančni minister je odredil, da se ima kristalni sladkor, koji sestoji kemično iz trske in repe, smatrati pri uvozu kot droben, in da se ima plačati carina pri uvozu kakor za droben sladkor.

Dohodki naših carinarnic. V poslednji dekadi oktobra so znašali carinski dohodki 34.943.083 Din. Od teh odpade na zagrebško carinarnico 7.303.067 Din, beograjsko 6.644.227 Din, ljubljansko 4.397.094 Din. Skupni dohodki carinarnic meseca oktobra znašajo 118.545.127 dinarjev.

Povišanje carine v Poljski. Z ozirom na padanje poljske valute je zvišala poljska vlada carinski koeficient od 300 na 1500.

Davki.

Razglaz. V smislu člena 36, B IV, 11 začasnega zakona v proračunskih dvanajstlinah z dne 27. 6. 1921, Služb. Novine br. 154, Uradni list št. 90/240 ex 1921 se s tem javno razglasa, da bode davčnim zavezancem odmerni izkazi o rentnini za 1. 1922 v času od 1. do vstega 15. decembra razgrnjeni na vpogled in sicer za politično občino Vrhnika pri davčnem uradu Vrhnika, za ostale občine pol. okr. Ljubljana-okol. in Vrhnika pa pri dotičnih uradih, davčnim zavezancem na vpogled.

Vsak davkoplačevalec ima pravico v tem času vpogledati le svojo davčno dolžnost zadevajoče predpisne postavke, za druge obdačence pa le, če se izkaže s kolka prostim pooblastilom, da jih je upravičen zastopati v davčnih zadevah.

Določba, da je zavarovanec upravičen zahtevati pri davčnem oblastvu podrobne podatke glede odmerne podlage je še v veljavi.

Taka prošnja je podvržena kolku za 3 Din.

Kak priziv ali pritožbo proti odmerjenemu davku je vložiti v roku od 16. decembra do vstetega 30. decembra 1922 pri davčnem okrajnem oblastvu v Ljubljani.

Priziv ali pritožbo je kolkovati z 10 Din.

Predpis zgoraj omenjenih davkov onim zavezancem, ki v razno omenjenem roku ne vložijo priziva ali pritožbe, postane z 31. decembrom 1922 pravno-veljaven, če tudi se obdačencem ne vroče posebni plačilni nalogi.

Davčno okrajno oblastvo v Ljubljani.

Iz »Uradnega lista«: »Uradni list« št. 121 z dne 24. nov. 1922 razglasa »Pravilnik za izvrševanje določil o uredbi občinske dvasčine od prirastka

na vrednosti nepremičnin v mestni občini ljubljanski: na kar opozarjamo vse zainteresirane kroge.

Promet.

Izenačenje potniške in prtljažne železniške tarife. Prometno ministrstvo je dosedaj obstoječe železniške tarife za prevoz potnikov in prtljage izpremenilo v toliko, da vsi predpisi odgovarjajo tarifi, ki je dosedaj veljala samo za Hrvatsko, Slavonijo, in Vojvodino.

Znižanje tarif na ladjah. Na predlog brodarkega sindikata je ministrstvo saobračaja privolilo v znižanje tarif na ladjah, ki opratujejo na lokalnih linijah.

Prometne izpremembe. 1) Sprejemanje in odpošiljanje carinske in ne-carinske brzovozne in sporovozne robe v vozovnih nakladah za vse postaje in proge v tranzitu preko Karlovca je pričel od 27. novembra do nadaljnjega ukinjena. Izvzete so pošiljke navedene v okrožnici 7158 — V z dne 10./XI 1922, ki so stalno izvzete iz prometnih omejitev in premog za privatne stranke. Do vključno 26./XI sprejete in medpotne pošiljke naj iztečejo. 2) Sprejemanje in

odpošiljanje sporovozne robe v vozovnih nakladah za München loko in tranzit je zopet dovoljeno. Sprejemanje robe v vozovnih nakladah za postaje Nyeregyhazaške male železnice je do nadaljnjega ukinjeno. Dovoljeno je sprejemati živali in živila. Medpotne in že sprejete pošiljke naj iztečejo. Sprejemanje robe v vozovnih nakladah za postaje Nyeregyhazaške male železnice je zopet dovoljeno.

Povišanje železniške tarife v Nemčiji. »Wolf« poroča, da bo nemška državna železnica povišala z 1. decembrom tovorno tarifo za 150, a osebno za 100 odstotkov.

iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani naznaja vsem svojim članom, da smejo biti v nedeljo pred sv. Miklavžem in Božičem trgovine cel dan odprte. — Načelnikov namestnik.

Razno.

Budimpeštanska banka pred konkurzom. Vsled padca budimpeštanske ban-

ke Palfy je prišla budimpeštanska gospodarska kreditna banka v velike težkoče. Pasiva znašajo 118 milijonov, aktiva pa samo 48 milijonov madžarskih kron. Vsled te velike difference bo prišla banka gotovo v konkurz.

Dohodki kolektivine. V mesecu okt. t. l. je bilo plačano za 38,686.000 Din kolektivine.

Italijanska trgovinska zbornica na Dunaju. Kakor poročajo z Dunaja, se osnuje tam s podporo italijanske vlade italijanska trgovinska zbornica.

Nova pošta v Beogradu. Ministrstvo za javna dela je dovolilo kredit 18 milijonov dinarjev za zgradbo novega poštnega poslopja v Beogradu.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.1175 do 0.1225, Berlin 0.94 do 1.14, Budimpešta 2.95 do 3.25, Milan 325 do 329, London 302.5 do 307.5, Newyork 66.5

do 67.5, Pariz 473.5 do 478.5, Praga 218.5 do 221.5, Sofija 45 do 47, Curih 1295 do 1305, Varšava 50, Bukarešta 47. Valute: dolar 65.5 do 66.5, češke krone 215.5 do 217.5, nemške marke 1.04, levi 44 do 46, lire 321 do 325, francoski franki 468.5 do 473.5, belgijski franki 422.5 do 427.5, švic. franki 1285 do 1295. Efekti: Jadranska banka 380, Jugoslovenska banka 97 do 98, Ljubljanska kreditna banka 200, Slavenska banka 101 do 103, Prašedion 1040 do 1050, Slov. eskomptna banka 148, Ljub. strojna tovarne 155, Trbov. premog. družba 225.

Curih: Berlin 0.06 ³/₈, Newyork 536, London 24.30, Pariz 37.10, Milan 25.70, Praga 16.90, Budimpešta 0.23, Zagreb 1.80, Bukarešta 3.40, Varšava 0.0350, Sofija 3.92, Dunaj 0.0076, avstr. žig. krone 0.0076.

2 trgovska pomočnika

naobražena, in sicer enega specielno za manufakturo, drugega za mešano blago, sprejme **Franc Lipej**, trgovina z manufakturnim in mešanim blagom v Brežicah. Strojepisja in knjigovodstva večji imajo prednost.

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo,

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

šolske zvezke

Raznovrstne za srednje, obrtne in osnovne šole, kompendije, dnevnik in beležnice, raznovrsten papir in vse šolske in pisar. potrebščine dobavljajo najceneje

TISKARNA "SAVA", KRANJ.

POZOR! Za trgovce posebno ugodne cene!

Zahtevajte

„MEDICINAL KONJAK“
z znamko

„Alko - modri križec“
in najfinejši krem likerje!

„ALKO“, Ljubljana-Kolizej

Jadranska banka -- Beograd

Delniška glavnica: Din 60,000.000 — Rezerva: Din 30,000.000 —

PODRUŽNICE:

Bled, Caviat, Celje, Dubrovnik, Herzognovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb.

Amerikanski oddelek.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82, New-York City.

Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.

Samo na debelo!

Zimska trikotaža vse vrste nogavic, rokavic, hlačice za otroke, dokolenice ter vseh barv volne.

**GASPARI & FANNINGER
MARIBOR**

Samo na debelo!

Naznanilo fuzije.

Podpisana upravna sveta **Slovenske eskomptne banke in Trgovske banke d. d.** v Ljubljani naznanjata, da sta se **združila** oba zavoda vsled soglasnih sklepov izrednega občnega zbora z dne 20. maja 1922 ter bodeta odslej vodila posle pod tvrdko

TRGOVSKA BANKA

Novi zavod razpolaga z delniško glavnico

K 60,000.000 —

in precejšnjimi rezervami ter bode mogel ustreči zahtevam svoje cenj. klijentele najkulantneje. Prosimo, da ohranite do sedaj naklonjeno zaupanje tudi novemu zavodu in beležimo

Upravni svet
Slovenske eskomptne banke.

Upravni svet
Trgovske banke d. d. v Ljubljani.